

Risicoanalyse slaat nu plank vaak mis

**John Poppelaars en
Harry Veenendaal**

Wie de illusie heeft dat de overheid juiste risicoanalyses uitvoert met betrekking tot de veiligheid van kerncentrales, CO₂-opslag of terrorismebestrijding, komt bedrogen uit. De wet verplicht weliswaar het gebruik van risico-inventarisatiemethoden en -modellen, maar in de praktijk blijken ze niet effectief te zijn en in een aantal gevallen zelfs het risico te verhogen.

De methoden zijn niet in staat daadwerkelijk de risico's te reduceren. Meestal kan zelfs de effectiviteit van de analyse in het geheel niet worden gemeten. Een voorbeeld is de veelgebruikte risicomatrix. Dat deze methodiek op grote schaal wordt gebruikt suggereert dat ze daadwerkelijk een positief effect heeft op de beslissingen die erop worden gebaseerd. Het tegendeel is waar. Gelijkwaardige risico's worden verschillend beoordeeld en onderlinge afhankelijkheid van scenario's genegeerd. Dat verergert de situatie juist.

Een voorbeeld is de beveiliging rond Koninginnedag. Werd in 2009 nog geen rekening gehouden met het scenario van een auto die

opzettelijk door het publiek heen rijdt, bij elke volgende Koninginnedag worden nu allerlei verkeersbelemmerende maatregelen genomen. De misstap is echter dat, net als in 2009, weliswaar door de afzonderlijke veiligheidsdiensten risico's worden geïdentificeerd, maar in het geheel niet wordt gekeken naar de onderlinge afhankelijkheid van de verschillende scenario's, hetgeen meestal de oorzaak van een ramp is. Kijk maar naar wat nu in Japan gebeurt.

Bij de realiteitswaarde van de wettelijk voorgeschreven risicoanalyses moeten dus flinke vraagtekens worden gezet. De voorgeschreven modellen zijn niet geijkt en worden nagenoeg nooit bijgesteld op basis van praktijkervaringen. Gevolg is grote onderschatting of zelfs toename van risico's.

Er wordt als het ware door een beslagen bril gekeken, waardoor ieder detail gemist wordt. Risico's zijn onvermijdbaar, echter zicht op wat wellicht komen gaat, helpt in de voorbereiding erop en voorkomt nutteloze investeringen in risicobeperkende maatregelen die geen effect opleveren.

John Poppelaars is Director Consulting en mr. drs. H.F. Veenendaal Legal Counsel bij Ortec.